

ἀσβολώνω Ἡπ. Θήρ. Κέρκ. (Ἀργυρᾶδ. κ.ά.) Κρήτ. Κύθηρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ.) Παξ. — Λεξ. Περίδ. Μπριγκ. Πρω. Δημητρ. — ΛΜαβίλ. Ἔργα 90 ἀσβολώνου Ἡπ. Μακεδ. (Γρεβεν.) ὁσβολώνω Κρήτ. Λευκ. Πόντ. (Σινώπ.) — Λεξ. Δημητρ. ὁσβολών-νω Ρόδ. ὁσβολών-νου Μεγίστ. ὁσβολώνω Λεξ. Δημητρ. ὁσβολώνου Θράκ. (Αἰν.) ἀρ-βοσώνω Νάξ. (Φιλότ.) Μέσ. χασβαλώνουμι Μακεδ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. ἀσβολῶ. Ὁ τύπ. χασβαλώνου-μι κατ' ἐπίδρασιν τοῦ χάσκω. Περί τῆς λ. ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,136 καὶ ΝΠολίτ. ἐν Λαογρ. 4 (1912/3) 653 κέξ.

1) Μελαίνω, ρυπαίνω δι' αἰθάλης Θήρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ. Φιλότ.) — Λεξ. Περίδ. Μπριγκ. Πρω. Δημητρ.: Ἀσβολώσετέ δονε ἱὰ τὸ πείσμα δον κι ἄς μὴν ἤθελε τὸν ἀσβο-λίμαρ Ἀπύρανθ. Πες πῶς μ' ἐσβολώσες μὲ τὴ γουβέδα ποῦ πες αὐτόθ. Ἡρθανε ἀσβολωμένοι Βόθρ. Τὴ γουρλιαλὴ ἐσυ-δράλευγε κ' εἶναι ἀρβοσωνόμενος (κουρλιαλὴ=πηλίνη χύτρα) Φιλότ. || Παροιμ.

Τὸ κάρβουνο ἀναμμένο καίει, σβησμένο ἀσβολώνει (ἐπὶ ἀνθρώπων ὅπωςδὴποτε ἐπιβλαβῶν) Θήρ. Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Πλουτάρχ. Κίμ. 1 «τοὺς δ' ἀπὸ τοῦ γένους αὐ-τοῦ... αἰολίζοντες ἀσβολωμένους καλοῦσι διὰ τὸ τὸν Δά-μωνα πρὸς τὸν φόνον ἀσβόλῳ χρισάμενον ἐξελεθῆναι». 2) Καίω, ἀπανθρακῶ Μακεδ. (Γρεβεν.): Ἄσμ.

Φουτιὰ ἄς οἱ κάμῃ, κυνηγέ, φουτιὰ κι ἄς σ' ἀσβολώσω, οὐπ' ἄφῃκας τὴν πέριδικα νὰ κιλαδάῃ 'ς ἄλλους.

3) Κάμνω τινὰ νὰ χάσῃ τὴν διαύγειάν του ὑπὸ ἰσχυ-ροῦ πλήγματος, ἀπροσδοκίτου εἰδήσεως, κοπώσεως ἢ ἄλ-λης τινὸς αἰτίας Θράκ. (Αἰν.) Κρήτ. Κύθηρ. Μακεδ. Με-γίστ. Πόντ. (Σινώπ.) Ρόδ.: Ἐσβολώσες με, γιέ μου (ἐνν. διὰ τοῦ θανάτου σου) Μεγίστ. Ἐσβολώθην ποῦ τ' ἄκουσε Ρόδ. Ἀσβολώσέ μ' ὁ πόνος Κρήτ. Ἀσβολωμένος εἶν' ὁ κακομοίρης, γιὰ τὸ τοῦ ψόφῃς ἢ - ῥ - αἰλαιά δον (αἰλαιά=ἀγελᾶς) αὐτόθ. Νὰ φραῇ ἢ λαλιά σου, γιὰ τὸ ὁσβολῶθα (ἐσκοτίσθην, ἐξαλί-στηκα νὰ σὲ ἀκούω) Σινώπ. || Ἄσμ.

Εἶδαν παππᾶδες κ' ἔχασκαν, οἱ διάκοι χασβαλώθ' καν κι τὰ μικρὰ διακόπουλλα ἔπισαν τὰ χαρτιά τους

Μακεδ. β) Τυφλώνω Κρήτ.: Ἀσβολώσέ δονε. Διὰ τὴν σημ. πβ. τὸ παλαιὸν «κόρας κατησβολώσεν αὐτὸς ὁμμά-των». Ἰδ. ΝΠολίτ. ἐν Λαογρ. 4 (1912/3) 655 σημ. 9. 4) Πληγώνω, τραυματίζω Κρήτ.: Νὰ σ' ἀσβολώσῃ θέλει, μόνο φύγε. Ἐσβολώσε μιὰ δέρδικα καὶ τὴν ἤπιασ' ὁ σκύλλος. Ἡκα-τσέ μου μιὰ βερὸνα 'ς τὸ δόδα κ' ἐσβολώθηκα, δὲ δορῶ νὰ πατήσω. 5) Καταστρέφω Ρόδ.: Ἐσβολώθην τὸ βυζὶν τῆς κατοίκας. 6) Ἐπηρεάζω, ἐπιδρῶ εἰς τὴν βούλησιν τινος Κέρκ.: Τοὺς ἀσβολώσα μὲ τὸ μάτι τὴν ὥραν ποῦ τοὺς ἔδινε τὰ σφαιρίδια (ἐνν. τοὺς ψηφοφόρους). 7) Κλέπτω ἐπιτη-δείως, ὑποκλέπτω Λευκ. 8) Βλάπτω, προσβάλλω, ἐπὶ κακῶν πνευμάτων Κέρκ. (Ἀργυρᾶδ. κ.ά.) Κρήτ.: Χτές τὴ νύχτα ἔκατσε 'ς τὸ τρίστρατο καὶ τὸν ἀσβολώσανε Ἀργυρᾶδ. Ἀσβολώθηκε ἡ κωπέλλα σου καὶ πρέπει νὰ τσῆ κάμης νυχτο-λειτουργιὰ γιὰ νὰ γιάνῃ αὐτόθ. Ὁσβολωμένος εἶναι καὶ δὲ γα-τέει εἶδα λέει Κρήτ.

Μετοχ. 1) Πελιδνός, μαυροκίτρινος ΛΜαβίλ. Ἔργα 90: Ποίημ.

Ἦταν ἀχνὸς 'ς τὸ θῶρι του, 'ς τὴν ὄψι ἀσβολωμένος.

2) Πλήρης δυστυχίας, ἄθλιος Ἡπ. Κέρκ. (Ἀργυρᾶδ. κ.ά.) Κρήτ. — ΛΜαβίλ. Ἔργα 128: Ἡ ὥρα ποῦ γεννήθηκα ἦτονε κακὴ κι ἀσβολωμένη Κρήτ. Τὸ γακό σου τὸ γαιρὸ καὶ τὸν ἀσβολωμένονε! (ἀρὰ) Ἀργυρᾶδ. Καταστέματα κακὰ κι ἀσβολωμένα ΛΜαβίλ. ἐνθ' ἀν. || Παροιμ.

Ἐντεσε ὁ κακὸς καιρὸς μὲ τὸν ἀσβολωμένο (ἐπὶ ἀντιξῶν περιστάσεων) Ἡπ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ.

Πρόδρομ. 1,48 (ἐκδ. Hesselring - Pernot) «ἔχεις με χρό-νους δώδεκα ψυχροὺς κι ἀσβολωμένους». 3) Οὐς., τὸ πο-νηρὸν πνεῦμα, ὁ διάβολος Κρήτ.: Ἀμε 'ς τὸν ἀσβολωμένο! Πβ. ἀποσβολώνω.

ἀσβόλωτος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. *ἀσβολωτός < ἀσβολώνω τοῦ ἀρκτι-κοῦ α προσλαβόντος σημασίαν στερητικὴν διὰ τῆς προπα-ροξυτονίας. Ἰδ. ἀ - στερητ. 2α.

Ὁ μὴ ρυπανθεὶς δι' ἀσβόλης: Ἡ δεῖνα εἶν' ἀσβόλωτη. Τζέτζερα ἀσβόλωτα.

ἀσβός ὁ, πολλαχ. ἄσβος Βιθυν. Ἡπ. Πελοπν. (Ἀ-χαῖα Ἡλ. Κόκκιν. Κορινθ. Κυνοῦρ. Μεσσ.) — ΑΚαρκαβίτσ. Ζητιᾶν. 160 Ἀρχαιολόγ. 40 — Λεξ. Αἰν. Μπριγκ. Βλαστ. 420 Πρω. Δημητρ. ἄσβους Ἡπ. (Ζαγόρ. κ.ά.) Θεσσ. Μα-κεδ. (Καταφύγ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Εὐρυταν.) γιάσβους Μα-κεδ. (Βλάστ. Βογατσ. Σιάτ.) ἱάσβους Μακεδ. (Βλάστ.) ἄσβιος Λεξ. Βλαστ. 420 ἄζος Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. ἄζος Λεξ. Κινδ Λεγρ. Βλαστ. 420 χάζος Ἀττικ. ἐσβός ΣΓρανίτσ. Ἀγρια καὶ ἡμερ. 42 ἔσβος Λευκ. Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Ἀ-χαῖα Δημητσάν. Μεσσ. Παππούλ. Τριφυλ.) — ΚΧατζοπ. Ἀννιῶ 73 ἔσβους Ἡπ. Στερελλ. (Κεφαλόβρ. Φθιώτ.) ἔσγους Μακεδ. (Σισάν.) ἔξους Μακεδ. (Καστορ.) ὁσβός Πελοπν. (Μάν.) — Λεξ. Πρω.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐς. ἄσβος, ὁ παρὰ τῷ Μυρεψῷ. Ἰδ. Δουκ. ἐν λ. Πβ. καὶ Πουλλολόγ. στ. 608 (ἐκδ. G Wagner σ. 197) «σκουληκόασβε μὲ τὴν κάππαν». Περί τῆς λ. ἰδ. ΜΣτεφανίδ. ἐν Λεξικογρ. Ἀρχ. 5 (1918/20) 72 κέξ.

1) Τὸ θηλαστικὸν τρόχος ὁ κοινὸς (meles taxus) τῆς τάξεως τῶν ἀρκτιδῶν (urridae) πολλαχ.: Χάσι ἔναν κόπου νὰ πὰ νὰ ἰδῇς, τοῦ χάλασι οὐ ἄσβους τὸν καλαμπόξ; Στερελλ. (Αἰτωλ.) Βγάνει κατὶ ἀγριοφωνὸς σὰν τὸν ἄσβο Ἡλ. Ἐνα χαμώγελο ἔδωκε ὄψι ἔσβου 'ς τὸ πρόσωπό του ΚΧατζοπ. Ἀν-νιῶ 73 Σκαλώσανε 'ς τοὺς γκρεμοὺς σὰν ἄσβοι ΑΚαρκαβίτσ. Ἀρχαιολόγ. 40 || Φρ. Εἶναι σὰν ἄσβός (ἐπὶ παιδίου ζαρωμέ-νου) Πελοπν. (Λακων.) Φεύγει σὰν ἄσβός (τρεχᾶτος) αὐτόθ. Στόμα ἄσβος (ἐπὶ φλυᾶρου) Ἡπ. Ἡ λ. καὶ ὡς παρων. Πε-λοπν. (Οἰν.), ὑπὸ δὲ τὸν τύπ. Γιάσβους (ἐπὶ νέου κυνηγοῦν-τος) Μακεδ. (Βλάστ.) Συνών. ἄρκαλος, ἀσβούνι. β) Τὸ δέρμα τοῦ τρόχου χρῆσιμον πρὸς κατασκευὴν γουνα-ρικῶν Ἀθῆν. κ.ά. 2) Τὸ ἀκανθότριχον ζῷον ὕστριξ ὁ λοφιοφόρος (hystrix cristata) τῆς τάξεως τῶν τρωκτι-κῶν (rodentia), ὅμοιον πρὸς τὸν ἄσβον καὶ τὸν ἀκαν-θόχοιρον Μακεδ. (Καστορ. Σισάν.) κ.ά.: Οὐ σκουντὸς οὐ Μήτρους γιρὸς σὰν τὴν πέτρα οἱ δέκα μέρις μαζώθ'κι σουρὸς σὰν ἔσγους (ἐκ διηγ.) Σισάν. || Παροιμ.

Οὐ ἔξους διερδιρίζιτι νὰ πάρ' τὴν ἀχιλῶνα (ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων) Καστορ. 3) Τὸ ἔντομον ρυγχίτης ὁ κωνικός (rhynchites conicus) τῆς τάξεως τῶν κολεο-πτέρων (coleoptera) ἀμπελοφθόρον, ὁ τῶν ἀρχ. ἱξ, τοῦ ὁποῖου ἡ κάμψη μέλαινα χνουδωτὴ Λεξ. Περίδ. Βυζ. Λεγρ. Μπριγκ. Βλαστ. 438. [**]

ἀσβότριχα ἡ, Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐς. ἀσβός καὶ τριχα.

Θριξ τοῦ ἀσβοῦ.

ἀσβότρουπα ἡ, Στερελλ. (Αἰτωλ.) — Λεξ. Αἰν. ἀσβό-τρουπα Πελοπν. (Ἀρκαδ.)

Ἐκ τῶν οὐς. ἀσβός καὶ τρουπα.

Ἡ φωλεὰ τοῦ ἀσβοῦ.

ἀσβούδι τό, Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ οὐς. ἀσβός καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούδι.

